

Tökéletes katona - A szociálpedagógus személyisége a Debreceni Javítóintézetben

Szakedolgozatomban arra kerestem a választ, hogy a személyiség szakirodalmakban meghatározott, általánosított összetevői mennyire összeegyeztethetők a helyi gyakorlattal. A szakirodalmakat, valamint az azok által készített, és munkahelyemen a munkatársaim és a vezetőim által kitöltött kérdőíveket dolgoztam fel. Azokat hasonlítottam össze egymással és a saját tapasztalataimmal.

A javítóintézet irányításának, a fiatalokkal közvetlenül foglalkozó nevelőkre, gyermekfelügyelőkre (szociálpedagógusokra) vonatkozó elvárásai mennyire egyeznek azokkal a kritériumokkal, melyeket a nevelők, gyermekfelügyelők fontosnak tartanak. Végül pedig mindezeket vettem össze saját meglátásaimmal. Vagyis a szakma általános elvárásait hasonlítottam össze az intézmény (mint gyakorlati terület) elvárásaival, illetve azokat a szakemberek, köztük a magam szakmai, és személyes elvárásaival.

A személyiség összetevőit a korábbi tanulmányainknak megfelelően taglaltam, illetve célszerűnek tartottam említést tenni a tudományterület kialakulásáról, meghatározásáról, feladatairól, hiszen ezek előrevetítik a személyiséggel szemben támasztott követelményeket. Úgyszintén, a fenti okra hivatkozással, nem lehet elmentni vizsgálódásunk helyszínre: a Debreceni Javítóintézet, az ott folyó szakmai tevékenységek bemutatása mellett sem.

A szakirodalmak, valamint a kutatási eredmények összehasonlítása következtében arra a megállapításra jutottam, hogy a szociálpedagógussal szembeni szakirodalmi – elméleti elvárások 96-97 %-ban egyeznek az intézményi elvárásokkal. A kritériumok szükségességének tekintetében a gyakorlati szakembereknek kb. 10 %-ban más véleménye van.

A különbségek tehát nem nagyok. Azok abból adódnak, hogy míg a szakirodalom a szociálpedagógusokkal szembeni elvárásokat általánosítja, az összes lehetséges működési területnek megfelelően, addig a gyakorlati szakemberek csak a saját tevékenységük szempontjából vizsgálják. Az eltérések a specializálódásból adódnak. A szükséges ismeretek kérdésében megjelenő még nagyobb eltérést is ennek tulajdoníthatjuk. Az ismeretek tekintetében mindenképpen elmondható, hogy a szociálpedagógusok képzésük során (legalábbis a javítóintézet tekintetében) megkapják azokat, melyekre munkájukhoz szükségük van. Ennél még többet is, de ennek így kell lennie, hiszen más területen dolgozóknak meg más ismeretekre is szükségük van.

Szomorú tény, hogy a devianciák, a bűnözés, a bűnözővé válás elleni harcban az intézet, és azon keresztül a szakma - a felhalmozott hatalmas elméleti tudás és összegyűjtött gyakorlati tapasztalatok ellenére - alul marad. Ha a „tökéletesség” alatt a kompetensséget, a szakmai kompetenciát értjük, aminek pedig feltétele a segítségben, mint szakmai tevékenységben való sikeresség, akkor a katona erején, szándékán felül sem tud tökéletes lenni! A szakmai megítélésben ugyanis a sikeresség alatt a hatékonyságot és az eredményességet értjük, ami a javítóintézet esetében kismértékű.

Sajnos meg kell állapítani, hogy az intézet nevelő ereje nem ér fel a fiatalokat kinti életükben érő negatív hatásokkal. A devianciákkal fertőzött, rosszul funkcionáló családok - ha egyáltalán vannak -, a továbbra is elviselhetetlen életkörülmények, a baráti kör, és a média negatív hatása erősebb! A katona háborút nem, legfeljebb apróbb csatákat tud nyerni. Ugyanis hatalmas a túlerő.